

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง สรรสร้างนिरาศภูเขาทอง (๑๐)

ครูผู้สอน

ครูวิชุดา

กลิ่นจงกล

ครูธีรสุต

ฉำทรัพย์

สรรสร้างปิระศภูเขาทอง (๑๐)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายของคำนาม คำสรรพนาม และคำกริยาได้
๒. ระบุชนิดและหน้าที่ของคำที่ปรากฏในประโยคได้
๓. เขียนแผนผังความคิดสรุปความหมายและหน้าที่ของคำชนิดต่าง ๆ ได้

เจตีย์

นาวา

นาม

ถวายเป็น

เคารพ

กริยา

ข้า

ไตไต

สรรพนาม

กิจกรรม

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ ๔ - ๕ คน
และศึกษาใบความรู้ที่ ๑๖ เรื่องนิราศภูเขาทอง

ใบความรู้ที่ ๑๐

ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง นิราศภูเขาทอง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ระหว่างทางบนทิว
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖ เรื่อง สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๑๐)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

นิราศภูเขาทอง

ครั้นรุ่งเช้าเป็นวันอุโบสถ
ไปเจดีย์ที่ชื่อภูเขาทอง
อยู่กลางทุ่งรุ่งโรจน์สันโดษเด่น
ที่พื้นลานฐานบัวถมถัดบันได
มีเจดีย์วิหารเป็นลานวัด
ที่องค์ก่อย่อเหลี่ยมสลักรัน
บันไดมีสี่ด้านสำราญรื่น
ประทักซิณจินตนาพยายาม
มีห้องถ้ำสำหรับจุดเทียนถวาย
เป็นลมทักซิณวารรตนาคัจจรรย
ทั้งองค์ฐานราวูร้าวถึงเก้าแฉก
โอ้เจดีย์ที่สร้างยังร้างรัก
กระนั้นหรือชื่อเสียงเกียรติยศ
เป็นผู้ดีมีมากแล้วยากเย็น
ขอเดชะพระเจดีย์ศรีมาศ
ข้าอุตสาห์มาเคารพอภิวันท์
จะเกิดชาติใดใดในมนุษย์
ทั้งทุกขโคกโรคภัยอย่าไถ่กราย
ทั้งโลโลกโศโสมแลโสมหะ
ขอฟุ้งเฟื่องเรื่องวิชาปัญญา
อีกสองสิ่งหญิงร้ายและชายชั่ว
ขอสมหวังตั้งประโยชน์โพธิญาณ
พอกกราบพระปะตอกปทุมชาติ
สมถวิลยินดีขุสสิกร
กับหนูพัฒน์มัสการสำเร็จแล้ว
มานอนกรงรุ่งขึ้นจะบูชา
แสนเสียดายหมายจะชมบรมธาตุ
โอ้บุญน้อยลอยลับครรโลกล
สุดจะอยู่ดูอื่นไม่ฝันโคก
พอตรูตรูสุริย์ฉายขึ้นพรายพรรณ
เจริญรสธรรมาบูชาฉลอง
ดูสูงล่องลอยฟ้านภาลัย
เป็นที่เล่นนาวาคงคาไส
คงคาไหลล้อมรอบเป็นขอบคัน
ในจังหวัดวงแขวงกำแพงกัน
เป็นสามชั้นเชิงขานตระหง่านงาม
ต่างชมชื่นชวนกันชื่นชื่นสาม
ได้เสร็จสามารถค่านับอภิวันท์
ด้วยพระพายพัดเวียนดูเทียนหัน
แต่ทุกวันนี้ชราหนักหนานัก
เฉยอแยกยอดทรุดก็หลุดหัก
เสียดายนักนิกน่าน้ำตากระเด็น
จะมีหมดลวงหน้าทันตาเห็น
คิดก็เป็นอนิจจังเสียทั้งนั้น
บรรจุธาตุที่ตั้งรังสรรค์
เป็นอนันต์อานิสงส์ดำรงกาย
ให้บริสุทธิ์สมจิตที่คิดหมาย
แสนสบายบริบูรณ์ประยูรวงศ์
ให้ชนะใจได้อยาไหลหลง
ทั้งให้ทรงศีลขันธในสันดาน
อย่าเมาเมี้ยวหมายรักสมัครสมาน
ตราบนิพพานชาติหน้าให้ถาวร
พบพระธาตุสถิตในเกสร
ประคองซ้อนเชิญองค์ลงนาวา
ใส่ขวดแก้ววางไว้ใกล้เกศา
ไม่ปะตาดันออกยิ่งตกใจ
ใจจะขาดคิดมาน้ำตาไหล
เสียน้ำใจเจียนจะดับสิ้นชีวิต
กำเรบโรคร้อนฤทัยเฝ้าใฝ่ฝัน
ให้ล่องวันหนึ่งมาถึงธานี

ใบความรู้ที่ ๑๐

ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง นิราศภูเขาทอง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ระหว่างทางบันทึก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖ เรื่อง สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๑๐)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

นิราศภูเขาทอง (ต่อ)

ประทับทำหน้าอรุณอรามหลวง	ค่อยสร้างทรวงทงศีลพระชินสีห์
นิราศเรื่องเมืองเก่าของเรา	ไว้เป็นที่โสมนัสทัศน์า
ด้วยได้ไปเคารพพระพุทธรูป	ทั้งสถูปบรมธาตุพระศาสนา
เป็นนิสัยไว้เหมือนเตือนศรัทธา	ตามภาษาไม่สบายพอคลายใจ
ไซ้จะมีที่รักสมัครมาด	แรมนิราศร้างมิตรพิสมัย
ซึ่งครวญคร่ำทำที่พิริพีไร	ตามวิสัยกาศย์กลอนแต่ก่อนมา
เหมือนแม่ครัวคั่วแกงพะแนงผัด	สารพัดเพี้ยชูหนังเครื่องมังสา
อันพริกไทยใบผักชีเหมือนสีกา	ต้องโรยหน้าเสียดักหน้อยอ่อยใจ
จงทราบความตามจริงทุกสิ่งสิ้น	อย่านึกนิทานแถลงแหงนเงน
นักเลงกลอนนอนเปล่าก็เศร้าใจ	จึงรำไรเรื่องร้างเล่นบ้างเอย

จากหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์
หน้า ๒๓ - ๒๕

ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง นิราศภูเขาทอง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ระหว่างทางบันทึก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖ เรื่อง สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๑๐)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

นิราศภูเขาทอง

ครั้นรุ่งเช้าเข้าเป็นวันอุโบสถ	เจริญรสธรรมาบูชาฉลอง
ไปเจดีย์ที่ชื่อภูเขาทอง	ดูสูงล่องลอยฟ้านภลัย
อยู่กลางทุ่งรุ่งโรจน์สันโดษเด่น	เป็นที่เล่นนาวาคงคาไส
ที่พื้นลานฐานบัวถมถัดบันได	คงคาไหลล้อมรอบเป็นขอบคัน
มีเจดีย์วิหารเป็นลานวัด	ในจังหวัดวงแขวงกำแพงกัน
ท้องค้ำก่อย่อเหลี่ยมสลับกัน	เป็นสามชั้นเชิงขานตระหง่านงาม
บันไดมีสี่ด้านสำราญรื่น	ต่างชมชื่นชวนกันขึ้นชั้นสาม
ประทักษิณจินตนาพยายาม	ได้เสร็จสามรอบค้ำบอภิวินท์
มีห้องถ้ำสำหรับจุดเทียนถวาย	ด้วยพระพายพัดเวียนดูเทียนหัน
เป็นลมทักซิณวารรตนอัศจรรย์	แต่ทุกวันนี้ซราหนักหนานัก
ทั้งองค์ฐานราญร้าวถึงแก้วแสง	เฉยอแยกยอดทรุดก็หลุ่หลุก
ไอ้เจดีย์ที่สร้างยังร้างรัก	เสียดายนักนิกมน้ำตากระเด็น
กระนั้นหรือชื่อเสียงเกียรติยศ	จะมีหมดลวงหน้าหันตาเห็น
เป็นผู้ดีมีมากแล้วยากเย็น	คิดก็เป็นอนิจจังเสียทั้งนั้น
ขอเดชะพระเจ้าเจดีย์ศรีมาศ	บรรจุธาตุที่ตั้งนรังสรรค์
ข้าอุตสาห์มาเคารพภักวีวันท์	เป็นอนันต์อานิสสงส์ดำรงกาย
จะเกิดชาติใดใดในมนุษย์	ให้บริสุทธิ์สมจิตที่คิดหมาย
ทั้งทุกซโคภโรภักย์อย่าใกล้กราย	แสนสบายบริบูรณ์ประยูรวงศ์
ทั้งโลโกโทโสแลโมหะ	ให้ชนะใจได้อย่าไหลหลง
ขอฟังเฟื่องเรืองวิชาปัญญาอง	ทั้งให้ทรงศีลขันธในสันดาน
อีกสองสิ่งหญิงร้ายและชายชั่ว	อย่าเมามัวหมายรักสมัครสมาน
ขอสมหวังตั้งประโยชน์โพธิญาณ	ตราบนิพพานชาติหน้าให้ถาวร
พอกทราบพระปะดอกปทุมชาติ	พบพระธาตุสถิตในเกสร
สมถวิลยินดีขุสสิกร	ประคองช้อนเชิญองค์สงนาวา
กับหนูพุดมีสการสำเร็จแล้ว	ใส่ขวดแก้ววางไว้ใกล้เกศา
มานอนกรงรุ่งขึ้นจะบูชา	ไม่ปะตาดันออกยิ่งตกใจ
แสนเสียดายหมายจะชมบรมธาตุ	ใจจะขาดคิดมาน้ำตาไหล
ไอ้บุญน้อยลอยลับครรโลกล	เสียน้ำใจเจียนจะเดินสิ้นชั้ว
สุดจะอยู่ดูอื่นไม่ฝันโคก	กำเร็บโรคร้อนฤทัยเฝ้าไผ่ฝัน
พอตรูตรูสุริย์ฉายขึ้นพรายพรรณ	ให้ล่องวันหนึ่งมาถึงธานี

ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง นิราศภูเขาทอง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ระหว่างทางบันทึก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖ เรื่อง สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๑๐)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

นิราศภูเขาทอง (ต่อ)

ประทับทำหน้าอรุณาารามหลวง	ค่อยสร้างทรวงทรงศีลพระชินสีห์
นิราศเรื่องเมืองเก่าของเรานี้	ไว้เป็นที่โสมนัสทัศนาศนา
ด้วยได้ไปเคารพพระพุทธรูป	ทั้งสถูปบรมธาตุพระศาสนา
เป็นนิสัยไว้เหมือนเดือนศรัทธา	ตามภาษาไม่สบายพอคลายใจ
ไซ้จะมีที่รักสมัครมาด	แรมนิราศร้างมิตรพิสมัย
ซึ่งควรวญคร่ำทำที่พิริพีไร	ตามวิสัยกาพย์กลอนแต่ก่อนมา
เหมือนแม่ครัวคั่วแกงพะแนงผัด	สารพัดเพี้ยญชั่งเครื่องมังสา
อันพริกไทยใบผักชีเหมือนสีกา	ต้องโรยหน้าเสียสักหน่อยอร่อยใจ
จงทราบความตามจริงทุกสิ่งสิ้น	อย่านึกนิทานแกล้งแหงนเงน
นักเลงกลอนนอนเปล้าก็เศร้าใจ	จึงรำไรเรื่องร้างเล่นบ้างเอย

จากหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์

ลงมือทำ จดจำได้

ให้นักเรียนทำใบงานที่ ๑๖ เรื่องตามล่าหาคำศัพท์
เมื่อเสร็จส่งผู้แทนนำเสนอหน้าชั้นเรียนและร่วมกัน
ตรวจสอบความถูกต้อง

ความหมายของคำนาม

คำที่หมายถึงบุคคล สัตว์ วัตถุ สิ่งของ สภาพธรรมชาติ สถานที่ ความคิด
ความเชื่อ ค่านิยม คือ รวมทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตทั้งที่เป็นรูปธรรมและ
นามธรรม

ความหมายของคำนาม

คำนามมีประโยชน์ คือ ช่วยอำนวยความสะดวกในการสื่อสารเมื่อต้องการกล่าวถึง คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ ความคิด ความรู้สึก และการกระทำที่เป็นนามธรรม

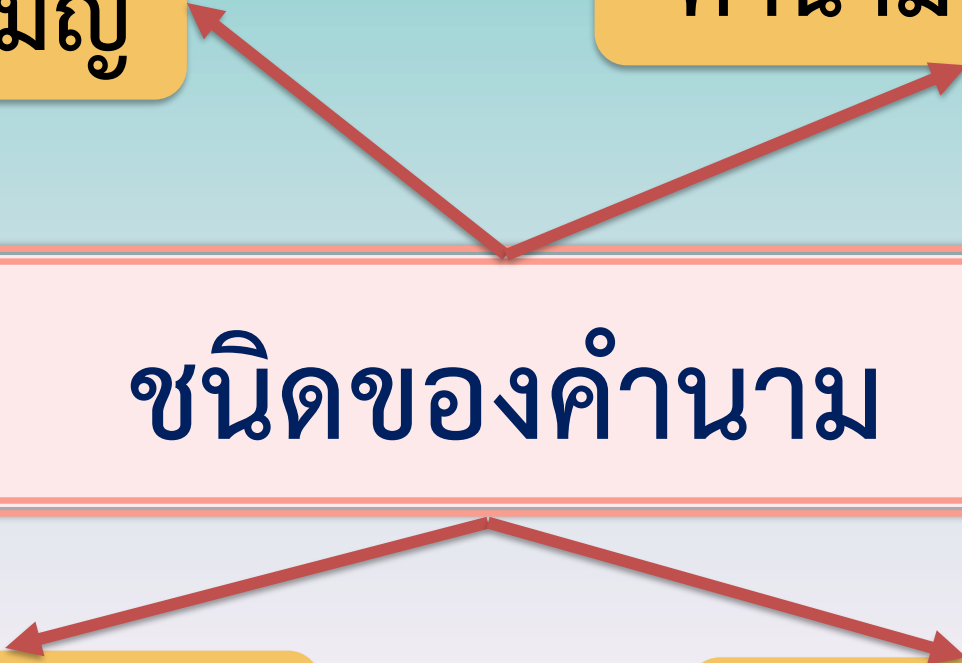
คำนามสามัญ

คำนามวิสามัญ

ชนิดของคำนาม

คำลักษณนาม

คำอาการนาม

คำสรรพนาม

คำสรรพนาม คือ คำที่ใช้แทนคำนาม

คำสรรพนามทำหน้าที่ได้เช่นเดียวกับคำนาม

๕ ชนิด ได้แก่ คำบุรุษสรรพนาม คำสรรพนามถาม คำสรรพนามชี้เฉพาะ
คำสรรพนามไม่ชี้เฉพาะ และคำสรรพนามแยกฝ่าย

คำกริยา

คำกริยาที่มีหน่วยกรรม

สกรรมกริยา

มีนามวลีตามหลัง ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรม

ฉันกินข้าว

ทวิกรรมกริยา

มีนามวลี 2 หน่วยตามหลัง ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรม

ครูสอนหนังสือนักเรียน

คำกริยาที่ไม่มีหน่วยกรรม

อกรรมกริยา

ไม่มีนามวลีตามหลัง

ฉันนั่ง

กริยาคุณศัพท์

บอกสภาพของนาม /สรรพนาม

ผู้หญิงสวย

กริยาที่ต้องเติมเต็ม

มีหน่วยเติมเต็ม ไม่ใช่กรรม

ฉันเป็นนักเรียน

เป็น เหมือน คล้าย เท่า ไข่มิ เกิด ปรากฏ

กริยานำ

ปรากฏหน้าคำกริยา

กรุณาเข้าแถวซื้ออาหาร

กริยาตาม

ปรากฏหลังคำกริยา

เธอรีบนอนเสีย

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง ตามล่าหาคำศัพท์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ระหว่างทางบันทึก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖ เรื่อง สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๑๐)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่องนิราศภูเขาทอง แล้วค้นหาตัวอย่างคำชนิดต่าง ๆ มาเติมในตาราง พร้อมทั้งบอกหน้าที่ของคำให้ถูกต้อง

ใบงานที่ ๑๐

คำนาม	คำสรรพนาม	คำกริยา
ตัวอย่าง : นักเลง ทำหน้าที่เป็น ประธานของประโยค		

ชวนคิดช่วงท้าย

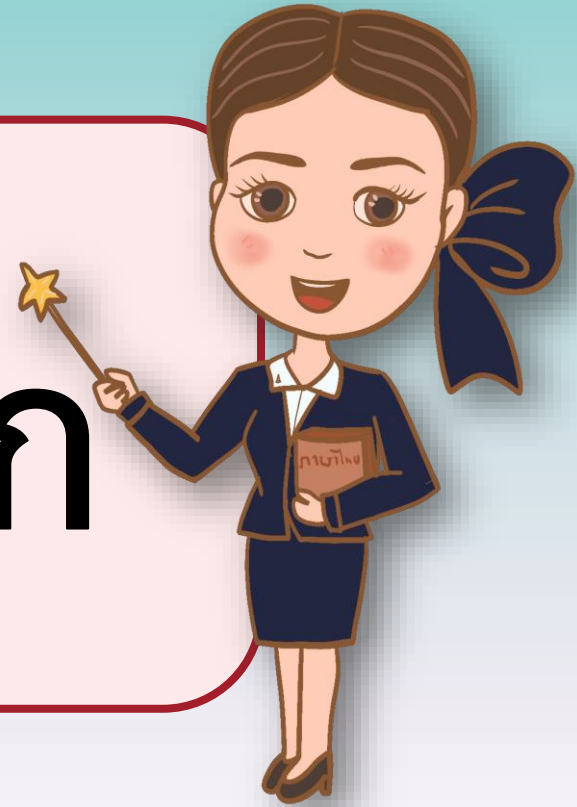

การค้นหาคำนาม คำสรรพนาม
และคำกริยา ในนิราศภูเขาทอง
ส่งผลดีอย่างไรต่อการศึกษาวรรณกรรม

คำไหนใช้ถูก

ภุคฺฉา

ภุชฺชา

ภูษา : นายธีรสุด ฉำทรัพย์

ภูษา

แหล่งที่มา : <https://dictionary.orst.go.th/> พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ สืบค้นเมื่อ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๕

บทเรียนครึ่งต่อไป

สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๑๑)

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑